



STÚDIÓ: GELENCSEK SÁNDOR

BEVÉTEL IDŐJE: 1968.

TART.: NYOMTATÁS ÉS NÉPVISELET A KAPOSMENTE

7 lap

FŐLŐNYVU MŰZSÁRO': KAPOSMENTE

SAKLÓMŰZSÁRO':

PAPÍRIPARI VÁLLALAT



KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRKÖZÖS

ÁTVÉTELVE AZ EGYSÉGES LTK. 1184-es TETÉLE ALÓL

1. Kaposmentén az állati nyomtatás az 1890-es évekig tartott általában, a század elején és még azután is nyomtattak szükségképpen. Cséplőgépelés előtti előre való nyomtatás, ott és akkor ha már kellett az új termést használatba venni. Egy-két zsák búzát, rozst is csépeltek előre, ha már kellett a malomba vinni.

Árpát abban az esetben, ha előre fel kellett használni. Volt olyan gazda, hogy az árpát mind kinyomtatta előre, mert részben szükség volt rá, másodsorban azért, mert az árpa legkönnyebben kipereg a kalászból és nem kellett cséplőrészt kiadni.

Az 1914-es háború alatt sokan nyomtattak, hogy a kötelező hadigabona beadástól mentesüljenek.

2. Nyomtattak búzát, árpát, zabot, kölest. Rozst ritkán, mert ezt úgy csépeltek leginkább.

3. Minden háznál a belső vagy hátsó udvaron volt a szűrő, ezt felvakarták és ledöngölték, és ott nyomtattak. Volt olyan jobbmodu gazda, hogy készített zsufffedeles kerek nyomtatópajtát és ott állandóan nyomtathatott, esőben is, egész télközepéig is betartott a nyomtatás.

4. A gabona ágyazást köralakúra készítették és középen üresen hagyták az ágyazást, mert ott nem lehetett jól kijáratni a nyomtató állatokat. Az ágyazás gyűrűszerű volt. Az ágyazás közepén nyomtató duc vagy oszlop ritkán volt, mert ez akadályozta a szabad mozgást. Ezt leginkább az előregedett gazdák alkalmazták, azért, hogy nehezték az állandó gyeplőszár tartását.

5. Az ágyazást rézsut jobbra fektették, kissé szembe a menetiránnyal és így a kalászokat jobban felborzolta és zuzta azért, hogy ne lapuljon, tömődjön össze.

6. Az ágyazást leginkább egy-vagy két ember végezte, vagy a gazda a feleségével.

7. Szarvasmarhával is nyomtattak a zsellérek, akik a ló hiányában szekereztek is marhákkal, és azok a parasztok akiknek lovai betegség vagy vemhesség folytán kiestek az igából.

8. Lóval nyomtattak a lótartó gazdák, egy és egypár lóval.

9. A nyomtató állatokat párban állították be a nyomtatáshoz. A nyomtató marhákat kötélen vezették és ezeket egy valaki hajtotta hátul. A nyomtató lovakat is, némelyiket eleinte vezették, amig hozzá szokott.

10. A nyomtató állatokat körbe járatták és voltak akik gyakran átforgatták, és voltak akik egész sima csuszósra járatták. A nyomtatás mérvadó feltétele attól is függött, hogy a gabonaszemek hogyan peregtek ki. A szép, érett, fejlett buza könnyebben kipergett. A laza és a kényszerérett, lassabban pergett ki.

A legjobb biztos és eredményes nyomtatás a gyűrűs ágyazással volt elérhető. Itt legjobban ki-lehetett használni a fogatot is és leghamarabb készült a munka. Oszlopducot ritkán használtak, mert akadály volt.

11. Az ágyazatot egy vagy 2-3 ember is forgatta, fa vagy vasvilálával. Kétszer-háromszor is átforgatták és a negyedik forgatásnál is maradt szem a szalmában, akkor ezt külön rakták és a férfiak átcsépeltek hadaróval, a nők mosólapicka élével ülve vagy térdelve átverték, átlapickázták. Az átfordítás előtt vagy utána egy-egy meghatározott ideig, pontos óra időt ritkán használtak.

12. A közeledő eső vagy rosszidő esetén gyorsan hajsolták és kergették a nyomtató állatokat. A szabad téren nyomtatott gabona nem volt olyan biztos, mint a nyomtató kerek pajtában végzett nyomtatás. Itt lehetett félben is hagyni a munkát. A szabadszerűn nyomtatott gabonához készítettek két hosszú póznaszerű fára erősített zsupszönyeget és a gyorsan összehányt félkész gabonaszalmát töreket a szemmel együtt és ezeket a szőnyegszerű zsupsz rekeszeket hozzá támogatták és ezek megvédték a beázástól, ezeknek neve volt: zsupszerény, vagy zsupszvékény, zsupszrekesz.

13. A fordítás után még megjáratták újból a töreket, vagy ha több munkaerő állott rendelkezésre, akkor, hogy a nyomtatás gyorsabban készüljön, újabb friss terítéket készítettek, hogy a nyomtatás gyorsabban készüljön. Az előbbi nyomtatott töreket és kalászokat kézcicséplővel, hadaróval és lapicka éllel átverték és legereblyézték a töreket a szemről és 1860 táján a szemet felszórták a levegőbe, hogy a szél kifujja. Ez időtájt még hajtórosta leginkább csak nagygazdák és uradalmak használatában volt. Kézirostát is csak ritka helyen használták. A vetőmagot ekkor még kepe és kéve szerint válogatták ki és külön nyomtatták.

A gabona pergőképessége változó. A legkönnyebben pergő gabona a 1. tavaszi árpa, 2. őszi árpa, 3. őszi buza, 4. rozs, 5. tavaszi buza, 6. zab, 7. köles, 8. mohar takarmány mag, a hajdina is könnyen pergett. A pillangós takarmánymagvak is nehezen peregtek. A kendermagot mint a rozst marokra fogva székhez verik. A terménymagvak tisztítása szeleléssel történt, felszórva lapáttal, vagy teknő vagy szalma kosárból feltartva leöntötték.

A kézi rostákat is már későbbi időkben használták a gondosabb gazdák. Hajtórostát 1880 táján használták rendszeresen. Itt már tisztább szemet tudtak előállítani.

A nyomtatás után szemveszteség sokszor több maradt a szalmában, mint a cséplőgépi munkánál, a sok csip-csup munkák után azért is, mert bizony néha tél idejéig elnyult a befejezése, néha a rossz időjárás végett, mert akadályozta a nyomtatási munkákat. Ez tette szükségessé a gondosabb gazdáknál a kerek nyomtató pajtákat, amelynek az oldala fonott vékényből volt.

Azok a gazdák, akik a nyomtató pajták fonott oldala be volt sározva, ezt a sározott oldalu pajtát szemes gabonák tárolására is felhasználták, sőt zsupszönyeg alkalmazásával rekeszelve többféle szemestermény tárolására is megfelelt.

Megjegyzendő az is, hogy inséges esztendőkből pl. fagyos jégverte és aszályos években, a tavalyról visszamaradt szalmát átcsépeltek és egy egész vagy félzsák terményt visszanyertek a tavalyi szalmában hagyva. Mondták is erre: igazában a kár haszonba megy, bárcsak többet hagyunk volna tavaly a szalmában, most jó volna. Ekkor teljesen agyonverték a szalmát a kis benne hagyott szemért. Voltak olyanok is, hogy az első nyomtatáskor törekké verték a szalmát.

Gabona nyomtatás című kis kérdőív.

Összeállította: Gelencsér Sándor.
népr. kutató

Nagyberki, 1866 december 23.

1184

Kaposmenti népviselet 1890 - 1945-ig.

Gyári textília, ruházkodás és női hajviselet.

A századfordulón kb. 1890-től 1945-ig volt változékony a falusi népviselet, különösképpen a női ruházkodásnál voltak eltérő táj népviseletek.

A század elején az 1914-es háborúig a falusi parasztleányok és a pusztai béreslányok is elég költséges drága ruhákban járatták a férjhezmenő lányokat, selyem, bársony és drága szövetruhákban jártak a vásárnapi misére. 6-8, sőt 10-12 rend ilyen ruhákba mentek a templom elé, már a beharangszó előtt 30-40 perccel előbb a templom elé állva, mert a divatbemutató itt volt, azért mert az ugynevezett misére járó ruhákat csak itt látta a nép, esetleg innét hazamenetkor.

A drága misés-ruhákat más alkalomkor nagy ritkán vették fel, mert a beállítottság olyan volt, hogy ha már más alkalomkor is felvette a leány, akkor az már nem misés-ruha.

A Kaposmentén és az egész Középsomogyban 1910-től egyforma volt a női népviselet. Csoma, Attala, Gölle, Kapospula községekben már a tolnai népviselethez is igazodott.

Kisberki, Kercseliget, Szabadi, Kaposhomok, mivel vegyes német községek, tehát ezek a sváb viselethez is igazodtak.

Nagyberki, Kisgyalán, Igal vonalától nyugatra a középsomogyi népi ruházkodáshoz igazodtak. A Zselicben is hasonló volt ezekhez, azonban itt már a fodros szoknyák is szerepeltek, nagyritkán egyenes fodor nélküli szoknyát hordtak.

A középsomogyi leányviselet bokán felüli pár ujjnyira érő szoknya alj 4-5 vasalt gyolcs slingelt pöntellel, hosszú alju bluzzal, amely elől-hátul kieresztő ráncsal. Igen szép csinos viselet, amely a bácskai női viselethez volt hasonló.

Ez a ruha szabásminta 1910-től kezdődőleg 1925-ig tartott és a derékpánt, vagy a kötény pántkötője szerepelt, vagy külön lakk vagy selyem ruha öv volt átkötőnek.

Az alj és a bluz legtöbbször egyanyagból készült, vagy az aljhoz vettek fel más valamilyen bluzot.

A hajadon leány misére járó ruhája selyem, tükör mintanélküli, vagy mintával márvány selyem, sima bársony és mintásra nyomtatott bársony anyagból készült és gyapju szövet, lüszter anyagból és ezekből a drága ruhaanyagokból. Igen szép csinos ruhákat készítettek a falusi paraszt varrónők, mert falun ezeket a ruhaféléket gyakorlott varrónők készítették és még a férfingeket is, de iparengedély nélkül. Az ilyen ruhákat kelme méteráru alakban került a vásárlók kezébe, készáru alakban ilyen falusi fiatal nők részére csak téli plüss félkabátot árusítottak. A többi ruhaanyag csak méteráru kelmében volt vásárolható.

A fiatal nők még hordtak ujjnyi széles amerikai doublé láncot, mint arany nyakláncot, amelynek 6 korona volt az egységára. A cipő boksz, sevró és lakk bőrből, nyáron fél, télen hosszú szárral, ezek felsőrésze posztó, bársony és selyem rippsz anyagból is készült.

A hajviselet Nagyberki, Kisgyalán, Büssü, Igal vonalától ovális alaku konty, gyöngyözött diszítésű fésű, csattal.

Az ünnepi misére járó ruhához fekete selyem bőrkötényt hordtak a leányzók és a fiatal menyecskék.

A felsorolt drága ruhákból 6-8-10 öltöny vagy ennél is több volt egy férjhezmenő leánynak, vagy fiatal asszonynak, amely felért egy vagyonnal. Ezeket a kiváltságos ruha öltönyöket csak misére, búcsúra és az orsz.vásárookra vették fel, mert a divatbemutató csak ezen alkalmakkor volt alkalmazva.

A más egyéb kimenő ruhák mosó uj anyagból fodrozott szoknyával ide-oda járó ruháknak nevezték és a munkára más strapa ruhát hordtak. Télen meleg barchet kelme anyagból, nyáron mosó kartonból.

A századfordulón levő vászonruha viselet egységes volt mindenütt, csak a menyecske fej és konty volt különböző.

Gölle, Ráksi, Igal, Büssü laposkonty, kétoldalt tenyérszerű hajfonat lapult a nő halántékjára.

Csoma, Szabadi, Kapospula, Nak, Attala községekben kerek konty, piros-rózsás szövet kasmir kendővel hátrakötve, két hosszú sarka hátráló gyepplőszár néven.

Nagyberki, Kisberki, Gyalán, Patalom vonalától nyugatra egész belső Somogy és Zselicben is táblás konty volt a divat, fekete selyemből hátul középen nagy széles sarok lóg le a háton és a konty alatt két kis fülsarok áll kétfelé. Ez volt a legszebb menyecske-konty ezen a vidéken. A nyugat tolnamegyei gyepplős menyecske-kontynál is sokkal szebb volt. A régi hátul lelógó egyfonatu cicába font haj egyforma volt mindenütt. Tehát csak a menyecske-konty volt változó alaku. Ugyanigy a vászonruha viseletnél is egyforma szabásminta volt mindenütt, csak esetleg a himzés volt különböző vidékenként.

A férfiruha viseletnél egyforma volt mindenütt addig is, amíg a vászonruhák viselete volt, szedett-gatyák, vászoningek, mellény, csizma, nadrág a század elején 1910-ig megmaradt változatlanul. A falusi és a pusztai férfiak, legények csak ezután viselték a pantalló nadrágot cipővel, eddig a pantalló nadrágot is csizmába huzzák.

A süveg divatja a század elejéig 1910-ig kisszélű süveg, csucos tetejű kalapot viseltek és ekkor elhagyták. Jött a kerek, benyomott tetejű, széles szalagu kalap. Télen csucos süveg tetejű bunda-sapka volt viseletes.

A falusi pusztai fiatalok nyakkendőt itt csak az 1930-as években kezdtek viselni és modern divatos inget hordtak.

Azonban meg kell hagyni azt, hogy a falusi fiataloknál olyan aránytalan ruházkodás volt a nők és férfiak közt, mert a férfinak egy rend fekete ruhája volt, esetleg ritkább helyen még egy világos szürke, vagy kék, vagy barna szövettel. Ezzel szemben a nő 8-10 vásárnapon sorrendben mindig másik ruhában mentek együtt a templomba. Ha ezeknek az árát összehasonlítjuk, hogy a nő egy rend ruhája háromszorosa került a férfi egy szál ruhájánál.

A leány ha kiállott az elemi iskolából, mindjárt küldték az uradalomba napszámba, cifra ruhára valót keresni, sőt ennek a keresete csak részben fedezte egy jól öltöztetett leány ruhára valóját. Azt mondták a leány hozzátartozói, hogy egy leányt nem lehet sarokba dugni, mert csak így van férjhezmenési esélye. A gyengén ruházott leányt kissé meg is vetették, mint egyszoknyást. Voltak olyan gazdagok, közzépparasztok és zsellérek, hogy ezen a téren kitettek magukért, mert minden nevezetes ünnepre drága ruhát vettek a leánynak és erre a családban többi tagjai is napszámba jártak.

Voltak olyan falusiak, hogy a szokás rekedőt vagy nivót tartsa adósságba keveredett és bankkölcsönt vett fel.

A kamatot, az adót és egyéb kölcsönt nem bírta fizetni és elárve-

rezték, tönkre ment, különösen az 1928-1938 között lépett fel ez a probléma legmélyebben. A terménynek és a jószágnak nem volt ára, a búzát az állam befestette és bolettával fizetett.

Sok parasztnak a birtokát védetté kellett tenni, hogy a parasztság szét ne hulljon. Sok kivándorlás is volt Kanadába, mert ez volt az ország legnagyobb krízise. Az állam elvitte a búzát Franciaországba és a kikötő rakparton lerakva ott maradt, mert nem vették át a csiros búzát, az állam költségén kellett napszámosoknak eltakarítani.

A nevezett időszakban már átalakított modern viseletben ruházkodott a falu népe, azonban lecsökkentett mennyiségben, mert a ruházásnak mégis lépést kellett tartani a jövedelemmel.

A megfigyelés révén azt látjuk, hogy a falu népe ruházódása a felszabadulás előtt 1908-1914 között virult a legszebben.

A Német, Angol, Francia, USA és Japán a sok drága ruhaanyagot és a selymet csak úgy öntötte hozzánk, különösen a német és a francia gyárak a női ruhaanyagot, a színek minden megkapó változatában. Soha nem látott színű ruhák tűntek elő.

Az angol gyárak a férfi-ruhaanyagokban remekeltek és azt kell mondani, hogy nem is voltak nagyon drágák.

A mai árak jóval magasabbak ahhoz viszonyítva, már a keresethez viszonyítva. A gyapju anyag kiváló szép szövés minőségben volt kiállítva.

A nevezett népi falusi viselet ezen időben volt átmenetben a falusi és a városi modern ruházódás felé, amely ma teljesen egyenlő a várossal. A népi egyenlőség itt mutatkozott meg a legteljesebben, úgy hogy kereső dolgozó ruházódásában nincs aránytalanság. Még azt is meg kell mondani, hogy a cigányok is éppen úgy öltözködnek mint bárki más. A rendes kereső, dolgozó cigányokról van szó. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy a század elején még rongyokban jártak a cigányok és ma elegáns, tiszta, rendes ruhákban járnak.

Az 1914-es háború előtti tulflancolásnak is volt némi haszna, mert ruha utánpótlást nem kaptak a textilboltok és így 1916-ban a háború közepére teljesen kiürültek és nagy ruhahűség lépett fel, így mindenütt kinőtt, fakó, letett kallódó ruhák előkerültek, festették, alakították, kifordították és ilyen volt a ruházódás 1926-ig, amikor már lett ruha bőven, azonban drága volt a keresethez mérten. A régi parasztvászonból szabattak férfi és női ruhákat, amelyet átfestés után szívesen hordtak. Az öreg asszonyoktól falun megvették az átkötő vállkendőket és ezekből is varrattak szép női ruhákat, mert finom gyapjuszövet anyagból készültek a múlt század vége felé.

A falusi népviselet 1925-30 közt kezdett itt a valóságban átalakulni modern városi formára.

A férfiak könnyen átállottak, mert a régit elviselelték munkára, hiszen leginkább csak egy rend volt általánosan.

A nők azonban a régi bőruhákat szétbontották és szűkre alakították, mert így kevesebbe került és a drága ruhaanyag nem veszett kárba. A fiatal nők rövidre vágatták a hajukat és ma már így minden faluban szükséges lett a női és férfi fodrász.

Ha a mai öltözködést összehasonlítjuk a régivel, akkor az az észrevételünk, hogy ma minden megerősítés nélkül általános és egységes a ruházódás. Régen, ha valaki lépést akart tartani a többséggel, akkor a közönségnek egy bizonyos része tönkre ment. Szép volt a régi vászonruha kultusz is, mert a nép saját termelése és keze munkája által jött létre és sok kézműves vászonanyag került így elő,

amelyek ma is megbecsült darabjai az utókornak.

Szép volt az első textil ruházkodás, amely átmenet volt a vászon és a mai modern viselethez.

Említésre méltó az, hogy voltak olyan falusiak, akik feltűnően tüntettek a hajadonok flancoltatásában, a módosabbak ezt kihangsúlyozták és igyekeztek a fölényt mondogatni.

Majdnem minden faluban volt egy-két olyan zsellércsalád is, aki ezen versenyfutásban tartotta az iramot. Ez csak úgy volt lehetséges, hogy az egész család keresete, de még az oldalági rokonok támogatásával vitték a tulzási flancot, amelyet neveztek "pipósnek" "pámpillásnak". Leginkább a módosabbak gáncsolták el érte őket, mondván azt a szólás-mondást: "selyem szoknya, fakilincs, kenyérünk egy falat sincs." A módosabbak ilyenfélére találtak gunyos mondókákat, mert megvetették azt aki igyekezett velük lépést tartani. Ugyanugy a szegényebb sorban élők is megszólták azt, aki felfelé kapaszkodva, erején túltéve ruházkodott mert rossz szemmel látták a lemaradást.

Az ilyen flancos zsellérlány meg a lemaradt szegényebb sorsut nézte le.

A vagyonosabbak tulruházkodását természetesnek vették általában, és ezek hiu kijelentéseit jogosnak vették, azonban a szegényebb sorsuak flancolását ostorozták lépten-nyomon.

Kisgyalánban Széles Anna 1895-i születésű, 1911-13 közt Batén, Király Julianna 1896-i születésű, 1912-14 közt tulruházott zsellérlányok voltak, 10-12 rend legdrágább ruhákban, kondorított hajjal, nyakláncal. Szép csinos élénk leányok voltak. Azt sem lehet állítani, hogy ezek a falu-szépe lányok romlott erkölcsűek voltak, a tulflancoltatás reményében mégsem kapták meg a remélt házassági sikert. Széles Annát egy borszerető pályamunkás vette el. Király Julit elvált uradalmi gazda vette feleségül. Tehát a drága ruházkodás nem hozta meg a várt eredményeket.

A kaposmenti svábok ezt nem tették és nem is helyeselték, ők a gazdasági épületekre és a jószág félékre specializáltak.

Az 1930-as évek közepén a Nagyberki magyarok a kaposhomoki svábokkal kezdtek összeházasodni, amint régi szokás szerint egy időre egyik-másik falu fiataljai.

A nagyberki lányos anya, ahogy megjöttek Homokról a háztüznézők, mindjárt előszedte az eladólánya sok drága ruháit. A svábok csak közömbösen bölintgattak és halkán mondták szép, szép. Erre mindjárt mentek az istállóba a jószágot szemlélni, erre nem mondogatták, hogy szép. Onnét mentek a szürübe és a szalmarakást nézték. Ugyancsak három völegényjelölt is jött onnét ilyen ügyben és nem lett a házasságból semmi egynél sem, mert otthon Kaposhomokon nyíltan kijelentették. Kevés a száma, üres az istálló és ezzel szemben tele a sifonér, drága cifra rongyokkal.

Az uraknál is nagyon kihangsúlyozták a flanc gőgöt.

A büssüi Gaál uraság elment 1912-ben Kaposvárra egyik előkelő szabóhoz ruhát rendelni, amikor a szabómester előadta a minta választékot és a mester mondta a kiválasztott ruha mértékutáni árát, az uraság magából kikelve mondta lármásan: kikérem magamnak, hogy ilyen olcsó ruhát akar nekem készíteni. A szabómester mondta: hát amilyent kiválasztott az uraságod, én aszerint kérem az árát. Az uraság legyintően mondja: no de ilyen olcsó rongyárban. A szabómester helyén talalta magát mert tudta, hogy az uraságokban nagyzó gőg van. No de kérem, ez a ruhaminta kétféle minőségben van, egy jobb és egy kissé olcsóbb silányabb minőségben, tehát uraságodnak ezek szerint a jobb minőségben legyen.

Természetes, hogy a jobb kell, nem a rosszabb, ~~mint~~ egy uraságnak. Mondani sem kell, hogy ugyanabból az anyagból készült a ruha 50 %-kal drágábban.

A régi uraságokban is meg volt a pazarló gőg és ugyanakkor a szegény cselédeit, zsellér napszámosait, részese munkásait nyuzta, zsarolta és szipolyozta.

Egy másik urasági eset. Kerceseligeten 1931-ben Maár Gyula uraság, nál gyakran változtattak helyet a házicselédek. Nemigen vált be.

Az uraság egy kaposvári ismerőst kérte, hogy ajánljon neki egy jó megfelelő házilányt, mert nemigen akad rendes lány. Az illető azt mondta, hogy ő küld egy megfelelőt, ilyen még biztosan nem volt. Tényleg olyan tip-top leány volt a Margit, hogy az ideges, kiállhatatlan uraságék megelégedtek vele. Rendes, tiszta, szorgalmas, szép 20 év körüli leány volt. Az uraságéknak még a gondolatát is elleste. Addig elég jól meg volt ott, amíg egyszer körvadászati vendégséget tartottak, és sok vendég érkezett a kastélyba. Az ismeretlen vendégek a szép, csinos leánynak kezet csókoltak, még hozzá előbb mint a nagyságos asszonynak. Ez igen felbosszantotta az urékat és a vendégség elmultával azzal álltak a leány elé:

Te Margit, aztán mától kezdve itt "ramatyruhában" lehetsz.

- Miért nagyságos asszony?
- Azért, mert a vendégek félreismernek és azt hiszik, hogy a családba tartozol és így csak "ramaty" ruhában lehetsz itt.
- De hiszen nekem nincs is ramaty ruhám!
- Majd én adok mondja az asszony, van itt ilyen bőven.
- Én azt nem fogadom el, mert én ilyenben nem is érzem jól magamat, bármit hoz a sors. Erre az uraságék kocsira rakták és elküldték a 6 km.-re levő Nagyberki állomásra.

Az uraságék mondták, hogy igen sajnálják ezt a szép, rendes lányt, mert ilyen még itt nem volt és nem is lesz biztosan, azonban nem tarthatták meg, mert az uri gőg nem tűrte a fölényt.

Ez a probléma ma már teljesen megszűnt, mert most már a modern viseletnél ez kiegyenlítődött.

Ahogy a Kaposmentém és Somogy közepén alakították a ruhákat városiasra, addig Tolna megye nyugati részén Kapos és Koppány folyók vidékén felkapták a hosszú alju bluzot és szép bő aljjal csinos népviselet alakult ki a bekötő dereku bluz aljjal. Bekötő alju bluz a hosszú alju bluz mellett minden fiatal falusi nőnek volt. A hosszú alju bluz Tolna megyében a felszabadulásig meg is maradt, úgy hogy a középkorbeli nők most is abban járnak.

A fiatal férfiak Kospulán, Szabadi, Attala, Csoma, Gölle előbb rátértek a városi ruhákra, ugyanugy nyugat Tolnában is.

A modern viselet mellett a kék-kötényt piros koszoru himzéssel még vagy 15 évig hordták a fiatalemberék és a nőtlének.

A mai népi ruházatkodásnak nincsenek ilyen problémái, mert a keresetéhez mértén mindenki rendesen ruházódik és nincsen ingatlan vagyonhoz arányítva és urasági gőghöz függvényezve. Nem halmoz senki erején túl a hiúságból pazar holmikat.

Nagyberki, 1968 január 19.

Gelencsér Sándor
máv.nyugdijas